

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Iechyd a Gofal
Digidol Cymru
Digital Health
and Care Wales

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Data Triniaeth - Camddefnyddio Sylweddau yng Nghymru 2020-21

Cronfa Ddata Genedlaethol Cymru ar Gamddefnyddio Sylweddau yng Nghymru 2020-21

Cynnwys

1 Cyflwyniad	3
2 Cefndir	3
3 Ansawdd Data	3
4 Crynodeb o'r Canlyniadau	5
4.1 Cymharu Ardaloedd	5
4.2 Atgyfeiriadau	5
4.3 Asesiadau	5
Triniaethau	5
4.5 Amseroedd Aros	6
4.6 Proffiliau Canlyniadau Triniaeth (TOP)	6
4.7 Rhesymau dros Gau	6
4.8 Dangosydd Perfformiad Allweddol	6
6 Atgyfeiriad	8
Eithriadau atgyfeirio ar gyfer dadansoddiad o brif sylweddau problematig	9
7 Asesiadau	11
8 Triniaethau	12
9 Amseroedd Aros	13
10 Proffiliau Canlyniadau Triniaeth (TOPs)	14
11 Cau Achosion	16
12 Crynodeb o Berfformiad	17
Atodiad B: Rhestr o Grwpiau Ffynhonnell Atgyfeirio	19
AnnexC: Diffiniadau	20
1 Cyflwyniad	3
2 Cefndir	3
3 Ansawdd Data	3
4 Crynodeb o'r Canlyniadau	5

4.1 Cymharu Ardaloedd	5
4.2 Atgyfeiriadau	5
4.3 Asesiadau	5
Triniaethau	5
4.5 Amseroedd Aros.....	6
4.6 Proffiliau Canlyniadau Triniaeth (TOP).....	6
4.7 Rhesymau dros Gau	6
4.8 Dangosydd Perfformiad Allweddol	6
6 Atgyfeiriad	8
Eithriadau atgyfeirio ar gyfer dadansoddiad o brif sylweddau problematig.....	9
7 Asesiadau.....	11
8 Triniaethau	12
9 Amseroedd Aros.....	13
10 Proffiliau Canlyniadau Triniaeth (TOPs)	14
11 Cau Achosion	16
12 Crynodeb o Berfformiad	17
Atodiad B: Rhestr o Grwpiau Ffynhonnell Atgyfeirio	19
AnnexC: Diffiniadau	20

Cronfa Ddata Genedlaethol Cymru ar Gamddefnyddio Sylweddau yng Nghymru 2020-21

1 Cyflwyniad

1.1 Lluniwyd yr adroddiad hwn gan Iechyd a Gofal Digidol Cymru (DHCW) mewn cydweithrediad â Llywodraeth Cymru ac Iechyd Cyhoeddus Cymru, ac mae'n cynnwys ystadegau o Gronfa Ddata Genedlaethol Cymru ar Gamddefnyddio Sylweddau (WNDSM) ar gyfer y cyfnod rhwng 1 Ebrill 2020 a 31 Mawrth 2021.

1.2 Dylid darllen yr adroddiad ar y cyd â'r ddogfen 'Proffil Blynyddol Camddefnyddio Sylweddau yng Nghymru 2020-21'. Bydd y ddogfen hon yn darparu gwybodaeth ychwanegol sy'n gysylltiedig â chamddefnyddio sylweddau sydd ar gael ar hyn o bryd o ffynonellau a gyhoeddir fel mater o drefn yng Nghymru i gefnogi ac ychwanegu at y wybodaeth a gafwyd drwy WNDSM.

2 Cefndir

2.1 Goruchwylir y gwaith cyffredinol o reoli'r system, gan gynnwys cyngor ar welliannau i'r gronfa ddata, materion perfformiad cenedlaethol sy'n gysylltiedig â'r data a gwaith o ddadansoddi data arall a gesglir fel mater o drefn gan Fwrdd Gwybodaeth a Dadansoddi Data Llywodraeth Cymru (DIAB).

2.2 Mae'n ofynnol i bob darparwr gwasanaeth triniaeth ar gyfer camddefnyddio sylweddau yng Nghymru, sy'n derbyn cyllid gan Lywodraeth Cymru drwy'r Byrddau Cynllunio Ardal (APBs), gydymffurfio â gofynion adrodd y gronfa ddata. Cyhoeddwyd canllawiau cynhwysfawr sy'n cynnwys y set ddata gyffredin a'r canllawiau diffiniol gyntaf ar 1 Mawrth 2006 ac fe'i diwygiwyd yn rheolaidd.

2.3 Gwybodaeth o'r gronfa ddata yw'r ffynhonnell swyddogol o ddata wedi'i ddilysu ar gyfer darparwyr gwasanaethau triniaeth a Byrddau Cynllunio Ardal er mwyn monitro ac adrodd ar berfformiad yn erbyn y Dangosyddion Perfformiad Allweddol (KPI) cenedlaethol mewn perthynas ag amseroedd aros a chyfraddau ymgysylltu. Mae'r dangosyddion perfformiad allweddol hyn wedi bodoli ers 2006, ond cawsant eu hadnewyddu ym mis Tachwedd 2017 i'w gweithredu ar unwaith.

2.4 Ym mis Ebrill 2009 mabwysiadodd Llywodraeth Cymru adnodd y Proffil Canlyniadau Triniaeth (TOP). Gellir dod o hyd i wybodaeth bellach am yr adnodd yn [Atodiad A](#).

2.5 Yn 2013-14, cynhaliwyd adolygiad o'r set ddata gyffredol yn cynnwys WNDSM. Diben adolygiad ac ailddatblygiad y Set Ddata Camddefnyddio Sylweddau oedd sicrhau bod y data a gyflwynwyd i'r gronfa ddata genedlaethol yn adlewyrchiad cywir o'r modd y darperir Gwasanaethau Camddefnyddio Sylweddau. Un o ofynion arwyddocaol y Set Ddata Camddefnyddio Sylweddau newydd oedd nodi nifer o ddigwyddiadau sy'n digwydd yn ystod Taith Cleient, mae hyn yn cynnwys Atgyfeiriad, Asesiad, Dulliau Triniaeth niferus, Proffiliau Canlyniadau Triniaeth (TOPS) niferus a Rhyddhau er mwyn gallu dadansoddi'r data yn well yn y dyfodol.

3 Ansawdd Data

3.1 Mae Tîm Rhanbarthol Ymgynghorol Camddefnyddio Sylweddau (SMARTs) Llywodraeth Cymru wedi gweithio gyda Byrddau Cynllunio Ardal a darparwyr gwasanaethau triniaeth i wella ansawdd y data. Fodd bynnag, mae angen bod yn ofalus wrth edrych ar dueddiadau gan nad oedd nifer o ddarparwyr gwasanaethau triniaeth wedi cyflwyno'r holl ddata ar gyfer y meysydd perthnasol erbyn y dyddiad rhewi, sef 3 Awst 2021.

3.2 Rhestrir y materion ansawdd data sy'n effeithio ar yr adroddiad hwn isod:

- Bydd rhywfaint o'r data demograffig yn anghywir gan fod rhai cleientiaid yn amharod neu'n methu â darparu ymatebion cywir i gwestiynau. Bydd hyn bob amser yn wir am system sy'n dibynnu'n bennaf ar hunan-adrodd.

- Mae rhai darparwyr gwasanaethau triniaeth yn methu â chau achosion pan fydd cleient yn cael ei drosglwyddo rhwng darparwyr gwasanaethau triniaeth. Mae hyn yn golygu y bydd rhai unigolion yn cael eu cyfrif fwy nag unwaith ar y gronfa ddata. Fodd bynnag, mae'n bosibl y bydd rhai cleientiaid yn cael triniaeth gan fwy nag un darparwr gwasanaeth triniaeth.
- Caiff cleientiaid eu categorio yn ôl 'prif sylwedd problematig' sy'n golygu y gall llawer o gleientiaid sy'n cael eu categorio o dan 'alcohol' hefyd fod yn cael triniaeth ar gyfer camddefnyddio cyffuriau ac i'r gwrthwyneb.
- Ni chofnodwyd y prif sylwedd problematig ar gyfer rhai cleientiaid, gan gynnwys 5,512 o atgyfeiriadau lle nad oedd dyddiad asesu wedi'i gofnodi ar ddyddiad rhewi'r gronfa ddata, 3 Awst 2021. Mae hyn yn uwch na blynedd oedd cynharach oherwydd yn 2014-15, am y tro cyntaf, roedd y maes data sylweddau problematig yn seiliedig ar y digwyddiad asesu yn hytrach na'r digwyddiad atgyfeirio. Felly, hyd yn oed pe bai darparwr y gwasanaeth triniaeth yn cofnodi sylwedd sylfaenol yn lleol ar adeg yr atgyfeiriad, ni fyddai'r wybodaeth wedi'i hadrodd i'r gronfa ddata genedlaethol tan adeg yr asesiad. Yn [Adran 6](#), mae'r 5,512 o atgyfeiriadau hyn wedi'u dadansoddi yn ôl oed/rhyw, ethnigrwydd, Byrddau Cynllunio Ardal a ffynhonnell atgyfeirio at ddibenion gwybodaeth, ond ar gyfer y dadansoddiad dilynol o atgyfeiriadau yn yr adran honno, y mae sylwedd sylfaenol yn elfen allweddol ar ei gyfer, mae'r atgyfeiriadau hyn wedi'u heithrio

3.3 Mae nifer y darparwyr gwasanaethau triniaeth sy'n cyflwyno i'r gronfa ddata wedi bod yn gostwng yn ystod y 5 mlynedd diwethaf oherwydd bod nifer o ddarparwyr gwasanaethau triniaeth yn uno. Er y bu gostyngiad yn nifer y darparwyr gwasanaethau triniaeth sy'n cyflwyno data, cyflwynwyd 54 o ddarparwyr gwasanaethau triniaeth yn 2016-17, 44 yn 2017-18, 42 yn 2018-19, 47 yn 2019-20 a 49 yn 2020-21, nid yw hyn wedi arwain at leihad yn y data a gofnodwyd.

- Roedd diffyg adrodd eang ar sylwedd problematig eilaidd; mae hyn yn llesteirio'r broses o nodi tueddiadau a phatrymau sy'n datblygu yn y defnydd o amryw gyffuriau.

3.4 Mae'r gronfa ddata yn ddeinamig h.y. mae cofnodion yn destun diwygio wrth i ragor o wybodaeth gael ei chyflwyno gan ddarparwyr gwasanaethau triniaeth. Mae hyn yn golygu nad yw ffigurau yn yr adroddiad hwn yn uniongyrchol gymaradwy â'r rhai a gyhoeddwyd mewn adroddiadau cynharach.

3.5 Ceir crynodeb o'r ffactorau allweddol sy'n ymwneud â'r adroddiad hwn yn [Atodiad A](#).

4 Crynodeb o'r Canlyniadau

4.1 Cymharu Ardaloedd

Ceir cymhariaeth uniongyrchol rhwng y Bwrdd Cynllunio Ardal (BCA) ar gyfer gweithgaredd atgyfeirio, asesu, trin a chau yn [Adran 5](#).

4.2 Atgyfeiriadau

Mae'r canlynol yn rhoi crynodeb o'r holl weithgaredd yn ystod 2020-21. Felly, mae'r crynodeb hwn yn cynnwys yr holl weithgaredd atgyfeirio o fewn y flwyddyn ac unrhyw wybodaeth asesu, trin neu gau sydd wedi digwydd yn ystod y flwyddyn drwy gysylltiad ag atgyfeiriadau cyn 1 Ebrill 2020.

- Cafwyd 22,684 o atgyfeiriadau i'r gronfa ddata yn 2020-21, a 1,337 arall na wnaethant fynychu (DNA) cyn eu hasesu.
- Roedd hyn yn ostyngiad bach mewn atgyfeiriadau o'i gymharu â'r llynedd, gyda gostyngiad o 6.2% ers 2019-20 (24,187). Gweler [Siart 4.1](#) am gyfres amser.
- Cafodd rhai cleientiaid eu hatgyfeirio fwy nag unwaith yn ystod 2020-21 gyda'r 22,684 o atgyfeiriadau yn ymwneud â 15,993 o unigolion, yr oedd 9,786 ohonynt yn newydd i'r gronfa ddata.
- Yn 2020-2021, nid oedd gan nifer fawr o atgyfeiriadau (5,512) brif sylwedd problematig cysylltiedig gan na fu asesiad (gweler "Eithriadau atgyfeirio ar gyfer dadansoddi sylweddau sylfaenol" am ragor o fanylion), ac felly ar gyfer dadansoddiad dilynol o atgyfeiriadau yn ôl prif sylwedd, mae'r atgyfeiriadau hyn wedi'u heithrio
- O'r 22,684, o atgyfeiriadau nid oedd gan 5,512 brif sylwedd problematig cysylltiedig. O'r 17,172 o atgyfeiriadau sy'n weddill:
 - Nodwyd mai alcohol oedd y prif sylwedd problematig yn 52.7% o'r atgyfeiriadau hyn ac roedd 46.7% â chyffuriau fel y prif sylwedd problematig; mewn 0.5% o achosion roedd dyddiad asesu ond ni chofnodwyd y prif sylwedd problematig.
 - Roedd dynion i gyfrif am 60.3% o atgyfeiriadau alcohol a 69.1% o atgyfeiriadau cyffuriau
 - Mae'r canolrif oed ar gyfer alcohol a chyffuriau wedi codi ychydig o 42 ar gyfer alcohol yn 2019-20 i 43 yn 2020-21, tra bod y canolrif oed ar gyfer cyffuriau wedi codi o 42 yn 2019-20 i 43 yn 2020-21.
 - Roedd 15.2% o atgyfeiriadau alcohol (lle nodwyd oed) ar gyfer cleientiaid o dan 30 oed – y ffigur cymharol ar gyfer atgyfeiriadau cyffuriau oedd 36.7%.
- Roedd 17.7% (3,023) yn atgyfeiriadau Heroin, roedd 11.0% (1,876) yn atgyfeiriadau Canabis ac roedd 5.8% (991) yn atgyfeiriadau Cocên o'r holl atgyfeiriadau.
- Gwelir canlyniadau manwl ar gyfer Atgyfeiriadau yn [Adran 6](#).

4.3 Asesiadau

- Cyfanswm nifer y cleientiaid a aseswyd yn 2020-21 oedd 17,259 sy'n ostyngiad bach o 6.6% ers 2019-20 (18,488). Gweler [Siart 4.1](#) ar gyfer y Gyfres Amser.
- Yn 2020-21 nifer y cleientiaid cyffuriau a aseswyd oedd 8,095 o'i gymharu â 9,075 o gleientiaid alcohol.
- Dynion oedd 60.2% o'r asesiadau alcohol a 69.1% o'r asesiadau cyffuriau.
- Roedd asesiadau Heroin yn cyfrif am 18.0% (3,108), roedd asesiadau Canabis yn cyfrif am 10.8% (1,868) ac roedd Cocên yn cyfrif am 5.7% (983) o'r holl asesiadau, lle mae'r prif sylwedd problematig yn hysbys.
- Gwelir canlyniadau manwl ar gyfer Asesiadau yn [Adran 7](#).

Triniaethau

- Cyfanswm nifer y cleientiaid a gychwynnodd driniaeth yn 2020-21 oedd 14,686, i lawr 8.8% o'i gymharu â 2019-20 (16,101). Gweler [Siart 4.1](#) ar gyfer y Gyfres Amser.
- Yn 2020-21 roedd 6,980 o gleientiaid cyffuriau yn dechrau triniaeth o'i gymharu â 7,539 o Gleientiaid alcohol.
- Gwelir canlyniadau manwl ar gyfer Triniaethau yn [Adran 8](#).

4.5 Amseroedd Aros

- O'r 14,809 o gleientiaid a ddechreuodd driniaeth (ac a oedd ag amseroedd aros dilys), y ganran a ddechreuodd o fewn 20 diwrnod gwaith oedd 92.7% yn 2020-21, gostyngiad bach ers 2019-20 (91.1%), ac mae'n cynnwys alcohol, cyffuriau a phrif sylwedd problematig na nodwyd. Noder na ellir gwneud cymariaethau â ffigurau a adroddwyd mewn adroddiadau cynharach. Gweler paragraff 3.5 o'r [adran ansawdd](#) data am fanylion pellach.
- Cafodd 93.1% (7,014) o gleientiaid ag alcohol fel y prif sylwedd problematig eu trin o fewn 20 diwrnod gwaith, tra bod 92.4% (6,463) o gleientiaid â chyffuriau fel y prif sylwedd problematig wedi cael eu trin o fewn 20 diwrnod gwaith. Roedd hyn yn gynydd yng nghanran y cleientiaid a gafodd eu trin o 90.7% (7,223) ar gyfer alcohol a 91.8% (7,343) ar gyfer cyffuriau yn 2019-20.
- Gwelir canlyniadau manwl ar gyfer Amseroedd Aros yn [Adran 9](#).

4.6 Proffiliau Canlyniadau Triniaeth (TOP)

- Dengys Tabl 10.1a-10.1f y gostyngiadau cyffredinol yn amllder y defnydd o alcohol a chyffuriau rhwng TOP cychwynnol a TOP ymadael.
- Dengys Tabl 10.1g-10.1i y newid cyffredinol mewn iechyd corfforol, iechyd seicolegol ac ansawdd bywyd rhwng TOP cychwynnol a TOP ymadael.
- Gwelir canlyniadau manwl ar gyfer Proffiliau Canlyniadau Triniaeth yn [Adran 10](#).

4.7 Rhesymau dros Gau

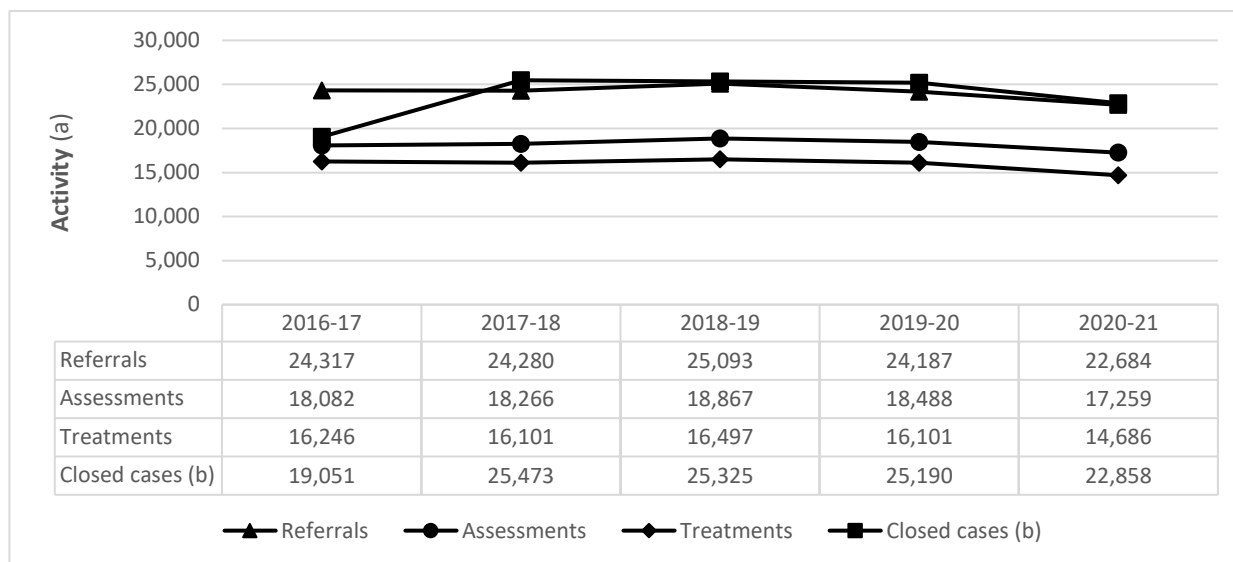
- Mae canran yr achosion sy'n dod i ben gyda chau cynlluniedig wedi cynyddu o 42.2% yn 2016-17 i 56.5% yn 2020-21.
- Mae canran yr achosion lle nad oedd cleientiaid yn bresennol wedi gostwng o 25.9% yn 2016-17 i 13.7% yn 2020-21.
- Gwelir canlyniadau manwl ar gyfer Cau Achosion yn [Adran 11](#).

4.8 Dangosydd Perfformiad Allweddol

- Dengys Tabl 12.1 i 12.5 y Pum Dangosydd Perfformiad Allweddol ar gyfer y Byrddau Cynllunio Ardal.
- Dangosodd canran yr achosion a orffennodd gyda DNA ar ôl asesiad ostyngiad bob blwyddyn o 15.4% yn 2016-17 i 10.1% yn 2020-21.
- Mae canran y cleientiaid sy'n dechrau triniaeth o fewn 20 diwrnod gwaith wedi cynyddu o 89.1% yn 2016-17 i 92.7% yn 2020-21.
- Mae canran yr achosion sy'n nodi gostyngiad, dim newid neu ymatal mewn camddefnyddio sylweddau problematig wedi gostwng o 89.5% yn 2016-17 i 86.2% yn 2020-21.
- Mae canran yr achosion sy'n nodi cynnydd mewn ansawdd bywyd wedi cynyddu o 82.1% yn 2016-17 i 83.1% yn 2020-21.
- Mae canran yr achosion a gaewyd drwy gau â thriniaeth gadarnhaol wedi bod yn cynyddu o flwyddyn i flwyddyn, gydag 82.3% yn 2020-21 o'i gymharu â 74.8% yn 2016-17.

- Y llynedd, cyflwynwyd y dangosydd perfformiad allweddol ar gyfer feirws a gludir yn y gwaed (BBV), sy'n adrodd ar nifer a chanran y cleientiaid sy'n cael eu profi ar gyfer BBV. Yn anffodus, roedd y DPA hwn wedi'i ohirio yn ystod 2020-21 gan fod profion wedi'u gohirio oherwydd bod gwasanaethau labordy eisoes yn llawn oherwydd pandemig COVID-19.
- Gwelir canlyniadau manwl ar gyfer Dangosyddion Perfformiad Allweddol yn [Adran 12](#).

Siart 4.1: Cyfres amser cyfanswm y gweithgaredd (a)

Source: WNDSM, Digital Health & Care Wales

(a) Includes unknown substances

(b) Includes records where the client did not attend prior to assessment.

5 Cymharu ardaloedd

Mae Tabl 5.1 yn dangos nifer yr atgyfeiriadau, asesiadau, triniaethau ac achosion a gaewyd yn 2020-21 gan y Bwrdd Cynllunio Ardal (BCA).

Tabl 5.1: Gweithgaredd yn ôl ardal breswyllo yn 2020-21

Mae Tabl 5.2 yn dangos nifer y cofnodion a fyddai wedi bod ar agor ar 31 Mawrth bob blwyddyn h.y. heb ddyddiad cau neu fod y dyddiad cau ar ôl 31 Mawrth, gan BCA a phrif sylwedd problematig sef alcohol neu gyffuriau

Tabl 5.2: Cyfres amser cofnodion agored yn ôl ardal breswyllo

Mae Tabl 5.3a yn dangos hanes atgyfeiriadau yn 2020-21. O'r 22,684 o atgyfeiriadau yn 2020-21, roedd y rhain yn ymwneud â 15,993 o unigolion. Roedd 9,786 (61.2%) o'r unigolion a atgyfeiriwyd yn 2020-21 yn achosion newydd, sy'n golygu eu bod yn cael eu cyfeirio at ddarparwr gwasanaeth triniaeth am y tro cyntaf. Roedd canran yr achosion newydd yn amrywio ar draws ardaloedd BCA, gan amrywio o 55.8% ym Mae'r Gorllewin i 72.5% ym Mhowys. Gwelir ystod debyg yn nhabl 5.3b ar gyfer alcohol a 5.3c ar gyfer cyffuriau, gyda Bae'r Gorllewin yn nodi'r ganran isaf o achosion newydd a Phowys yn nodi'r ganran uchaf ar draws ardaloedd BCA.

Tabl 5.3a: Hanes blaenorol atgyfeiriadau yn ôl BCA yn 2020-21: Pob Sylwedd

Tabl 5.3b: Hanes blaenorol atgyfeiriadau yn ôl BCA yn 2020-21: Alcohol

Tabl 5.3c: Hanes blaenorol atgyfeiriadau yn ôl BCA yn 2020-21: Cyffuriau

6 Atgyfeiriad

Cyfanswm nifer yr atgyfeiriadau yn 2020-21 oedd 24,021.

Mae Ffigur 6.1 yn dangos y statws ar hyd y llwybr triniaeth ar gyfer y 24,021 o atgyfeiriadau yn 2020-21. **O'r rhain, roedd gan 1,337 DNA cyn cael eu hasesu (a ddangosir ar hyd cangen goch y diagram) ac ar gyfer pob dadansoddiad pellach o atgyfeiriadau, mae'r rhain wedi'u heithrio.**

O'r 22,684 o atgyfeiriadau sy'n weddill (ag eithrio'r DNAs cyn eu hasesu) yn 2020-21, roedd 15,876 (70.0%) eisoes wedi cau erbyn y dyddiad rhewi ar 3 Awst 2021, ac o'r rheini, roedd 14,161 (89.2%) wedi dechrau rhyw fath o driniaeth cyn cael eu rhyddhau.

O'r 24,021 o atgyfeiriadau yn 2020-21, cafodd 6,212 eu cau i wasanaethau cyn i asesiad gael ei gynnal. Caewyd y rhan fwyaf o'r cofnodion hyn o ganlyniad i dderbyn atgyfeiriad trydydd parti ond pan gysylltwyd â'r cleientiaid, nid oeddent yn ymwybodol bod atgyfeiriad wedi'i wneud, neu yn dilyn asesiad cychwynnol, roedd y cleient wedi dewis peidio â chychwyn ymyriad triniaeth a argymhellwyd, neu nid oedd yn barod i gymryd rhan mewn triniaeth neu nid oedd angen triniaeth camddefnyddio sylweddau.

Cafwyd 2,147 o atgyfeiriadau lle cafodd achos y cleient ei gau i wasanaethau cyn i driniaeth ddechrau. O'r rhain, roedd 168 wedi rhoi'r gorau i gysylltu ac fe'u caewyd fel DNA, tra bod y 1,954 arall wedi'u cau am nifer o resymau gwahanol e.e. triniaeth wedi'i thynnu'n ôl, symud, marw ac ati.

Sylwer nad yw'r niferoedd yn ffigur 6.1 ond yn ymwneud â gweithgaredd sy'n gysylltiedig ag atgyfeiriadau 2020-21 ac felly nid ydynt yn cynnwys gweithgaredd sy'n ymwneud ag atgyfeiriadau cyn 1 Ebrill 2020.

Ffigur 6.1: Statws presennol ar hyd llwybr triniaeth i'r rhai a atgyfeiriwyd yn 2020-21 (ar ddyddiad rhewi 3 Awst 2021)

Siart 6.1: Cyfres amser atgyfeiriadau

Atgyfeiriadau yn ôl Rhywedd, Oed, Prif Sylwedd Problematig a Tharddiad Ethnig

Tabl 6.1: Atgyfeiriadau yn 2020-21 yn ôl oed a rhywedd: Pob Atgyfeiriad (a)

Tabl 6.2: Atgyfeiriadau yn ôl ardal breswyllo yn 2020-21 yn ôl oed a rhywedd

Tabl 6.3: Gweithgaredd atgyfeirio yn ôl Tarddiad Ethnig

Tabl 6.4: Atgyfeiriadau yn ôl ardal breswyllo yn 2020-21 yn ôl tarddiad ethnig

Ffynonellau Atgyfeirio

Mae Tabl 6.5 a siart 6.2 yn dangos nifer yr atgyfeiriadau gan bob un o'r grwpiau ffynhonnell atgyfeirio, yn ôl y prif gategori sylweddau problematig (alcohol neu gyffuriau). Roedd hunanatgyfeiriadau yn cyfrif am 41.5% o'r atgyfeiriadau (48.7% ar gyfer pob atgyfeiriad alcohol a 35.2% ar gyfer pob atgyfeiriad cyffuriau), ac roedd y System Cyfiawnder Troseddol yn cyfrif am 17.1% o atgyfeiriadau (24.3% ar gyfer pob atgyfeiriad alcohol a 53.7% ar gyfer atgyfeiriadau cyffuriau).

Tabl 6.5: Ffynhonnell yr atgyfeiriadau yn 2020-21 yn ôl prif sylwedd problematig: Pob Atgyfeiriad

Siart 6.2: Ffynhonnell yr atgyfeiriadau yn 2020-21 yn ôl prif sylwedd problematig

Unigolion a atgyfeiriwyd yn 2020-21

Dengys Tabl 6.6 fod y 22,684 o atgyfeiriadau a wnaed yn 2020-21 (ac eithrio'r cleientiaid hynny sy'n DNA cyn asesu) yn ymwneud â 15,993 o gleientiaid unigol gyda chyfartaledd o 1.4 atgyfeiriad i bob cleient yn ystod y flwyddyn ariannol. O'r rhain, 15,993 o gleientiaid, roedd 9,786 (61.2%) yn achosion newydd, sy'n golygu eu bod wedi'u cyfeirio at ddarparwr gwasanaeth triniaeth am y tro cyntaf yn 2020-21, neu o leiaf am y tro cyntaf ers i'r gronfa ddata ddechrau ar 1 Ebrill 2005.

Tabl 6.6: Hanes blaenorol atgyfeiriadau yn 2020-21: Pob Atgyfeiriad

Tabl 6.7: Achosion newydd (a) yn ôl cyfres amser oedran

Eithriadau atgyfeirio ar gyfer dadansoddiad o brif sylweddau problematig

Fel yr esboniwyd yn yr adran ansawdd data ([Adran 3](#)), cafwyd 5,512 o atgyfeiriadau nad oedd y prif sylwedd problematig yn hysbys ar eu cyfer oherwydd nad oedd dyddiad asesu wedi'i gofnodi ar gyfer y cleient hwnnw ar y dyddiad rhewi, sef 3 Awst 2021. Er gwybodaeth, dangosir dadansoddiad o'r atgyfeiriadau sydd wedi eu heithrio (yn ôl rhywedd, oed, ethnigrwydd, Byrddau Cynllunio Ardal a ffynhonnell yr atgyfeiriad) yn Nhabl 6.8. Er mwyn darparu cymhariaeth, dangosir proffil yr achosion hyn sydd wedi'u heithrio ochr yn ochr â'r atgyfeiriadau a gynhwyswyd, a gellir gweld nad yw'n ymddangos bod atgyfeiriadau wedi'u heithrio'n anghymesur oherwydd oed neu rywedd. O ran ethnigrwydd, mae'r prif wahaniaeth rhwng yr achosion a eithriwyd ac a gynhwyswyd yn ymwneud â'r categori "Heb Ddatgan", sy'n llawer mwy cyffredin yn yr achosion sydd wedi'u heithrio.

Mewn perthynas â'r Byrddau Cynllunio Ardal, roedd niferoedd uchel o eithriadau (yn gymharol) ar gyfer Gogledd Cymru, ond nifer fach yn gymharol ar gyfer Powys. Ar gyfer ffynhonnell yr atgyfeiriad, roedd mwy o eithriadau (yn gymharol) lle'r oedd yr atgyfeiriadau yn Hunanatgyfeiriadau ac atgyfeiriadau'r GIG a llai o eithriadau ar gyfer gwasanaeth cyffuriau statudol a gwasanaeth cyffuriau anstatudol

Dylid nodi, fodd bynnag, y byddem yn disgwyl y byddai'r mwyafrif llethol o'r prif sylweddau problematig anhysbys hyn yn cael eu nodi wedyn, yn dilyn asesiad.

Tabl 6.8: Atgyfeiriadau wedi'u heithrio ar gyfer prif sylwedd problematig

Atgyfeiriadau yn ôl prif sylwedd problematig

Dengys Tabl 6.9, o'r 22,684 o atgyfeiriadau yn 2020-21 (ac eithrio DNAs cyn asesu), mai alcohol oedd y prif sylwedd problematig a gofnodwyd mewn 9,057 o'r achosion, ac roedd 1,779 o atgyfeiriadau ar gyfer alcohol ar y cyd â chyffuriau. Cafwyd 8,027 o atgyfeiriadau gyda chyffuriau fel y prif sylwedd problematig a gofnodwyd, ac roedd 1,099 ohonynt ar y cyd ag alcohol. Ar gyfer 88 o'r atgyfeiriadau (0.5%), ni nodwyd unrhyw brif sylwedd problematig dilys ar adeg yr atgyfeiriad. Ar gyfer y 5,512 sy'n weddill, mae'r rhain yn gleientiaid nad ydynt wedi cyrraedd y cam asesu, dylid nodi'r prif sylwedd problematig unwaith y bydd yr asesiad wedi'i gynnal.

Tabl 6.9: Atgyfeiriadau yn 2020-21 yn ôl prif sylwedd problematig

Siart 6.3: Atgyfeiriadau yn 2020-21 yn ôl prif sylwedd problematig

Dengys Tabl 6.10 y dadansoddiad o'r prif sylweddau problematig yn fanylach. Heroin yw'r cyffur a gofnodir amlaf sy'n cyfrif am 3,023 (17.7%) o atgyfeiriadau, ac yna Cannabis gyda 1,876 (11.0%).

Dangosir y rhestr o gyffuriau a gynhwysir o dan y grwpiau "Opiadau Eraill", "Cyffuriau Eraill" a "Symbylyddion Eraill" yn [Atodiad C](#).

Dynion oedd 64.0% o'r holl atgyfeiriadau, lle mae'r prif sylwedd problematig yn hysbys, er bod patrymau'n amrywio yn ôl sylwedd, gyda dynion yn cyfrif am 60.3% o atgyfeiriadau gydag alcohol fel y prif sylweddau problematig, 69.1% ar gyfer cyffuriau, ac mor uchel â 100.0% ar gyfer Cyffuriau Gwella Perfformiad a Delwedd a Symbylyddion Eraill, ac 85.0% ar gyfer Ecstasi.

Canolrif oed y cleientiaid a atgyfeiriwyd yn 2020-21 lle'r oedd alcohol yn brif sylwedd problematig oedd 42, o'i gymharu â 33 ar gyfer cleientiaid a gyfeiriwyd lle mai cyffuriau oedd y prif sylwedd problematig.

Tabl 6.10: Atgyfeiriadau yn 2020-21 yn ôl prif sylwedd problematig (lle bo'n hysbys)

Tabl 6.11: Cyfres amser atgyfeiriadau yn ôl prif sylwedd problematig (lle bo'n hysbys)

Tabl 6.12a: Atgyfeiriadau yn 2020-21 yn ôl oed a rhywedd: prif sylwedd problematig: Alcohol

Tabl 6.12b: Atgyfeiriadau yn 2020-21 yn ôl oed a rhywedd: prif sylwedd problematig: Cyffuriau

7 Asesiadau

Mae Ffigur 7.1 yn dangos statws pob cleient a aseswyd yn 2020-21 ar hyd llwybr triniaeth yr holl gleientiaid.

O'r 17,259 o gleientiaid a aseswyd, roedd 10,409 o achosion eisoes wedi'u cau erbyn y dyddiad rhewi ar 3 Awst 2021, ac roedd 2,158 (12.5%) ohonynt wedi'u cau heb gychwyn ar unrhyw fath o driniaeth.

Sylwer nad yw'r niferoedd yn ffigur 7.1 ond yn ymwneud â gweithgaredd sy'n gysylltiedig â'r cleientiaid hynny a aseswyd yn 2020-21, o'i gymharu â ffigur 6.1 a oedd yn seiliedig ar gleientiaid a gafodd atgyfeiriad yn 2020-21. Fel cymhariaeth, roedd nifer yr asesiadau a ddangosir yn ffigur 6.1 (16,785) yn ymwneud â chleientiaid a atgyfeiriwyd yn 2020-21 ac a aseswyd ar neu cyn 31 Mawrth 2021, tra bod y ffigur o 17,259 isod yn dangos yr holl gleientiaid a aseswyd yn 2020-21, gan gynnwys y rhai yr oedd eu dyddiad atgyfeirio cyn 1 Ebrill 2020. Yn yr un modd, ni ellir cymharu ffigurau sy'n ymwneud â "thriniaethau wedi'u dechrau" ac "achosion wedi'u cau", sy'n ymddangos yn ddiweddarach yn yr adroddiad hwn, â'r ffigurau a ddangosir isod (14,490 a 10,409 yn y drefn honno).

Ffigur 7.1: Statws presennol ar hyd llwybr triniaeth i'r rhai a aseswyd yn 2020-21 (ar ddyddiad rhewi 3 Awst 2021)

Asesiadau yn ôl Oed, Rhywedd, Sylwedd a Tharddiad Ethnig

Tabl 7.1: Asesiadau yn ôl ardal breswyllo yn 2020-21 yn ôl prif sylwedd problematig

Mae'r sylweddau a restrir yn nhabl 7.2 yn seiliedig ar y sylweddau mwyaf cyffredin a adroddwyd amdanynt i'r gronfa ddata genedlaethol.

Tabl 7.2: Asesiadau yn ôl ardal breswyllo yn 2020-21 yn ôl sylwedd unigol

Tabl 7.3: Asesiadau yn 2020-21 yn ôl oed a rhywedd: Pob asesiad (a)

Tabl 7.4: Gweithgaredd asesu yn ôl Tarddiad Ethnig

Asesiadau yn ôl ffynhonnell yr atgyfeiriad

Dengys Tabl 7.5 nifer yr asesiadau gan bob un o'r grwpiau ffynonellau atgyfeirio yn ôl categori prif sylwedd problematig (alcohol neu gyffuriau). Roedd hunanatgyfeiriadau yn cyfrif am 46.1% o'r atgyfeiriadau (50.6% o'r holl atgyfeiriadau alcohol a 41.2% o'r holl atgyfeiriadau cyffuriau) ac roedd y System Cyfiawnder Troseddol yn cyfrif am 17.6% o atgyfeiriadau (10.3% o'r holl atgyfeiriadau alcohol a 25.7% o'r holl atgyfeiriadau cyffuriau).

Tabl 7.5: Asesiadau yn ôl ffynhonnell yr atgyfeiriad yn 2020-21 yn ôl prif sylwedd problematig

Siart 7.5: Asesiadau yn ôl ffynhonnell yr atgyfeiriad yn 2020-21 yn ôl prif sylwedd problematig

Asesiadau yn ôl prif sylwedd problematig

Mae Tabl 7.6a-b yn dangos y dadansoddiad o'r prif sylweddau problematig mewn mwy o fanylder, Heroin yw'r cyffur a gofnodir amlaf sy'n cyfrif am 3,108 (18.0%) o'r holl asesiadau, ac yna Canabis gyda 1,868 (10.8%).

Dangosir y rhestr o gyffuriau a gynhwysir o dan y grwpiau "Opiadau Eraill", "Cyffuriau Eraill" a "Symbylyddion Eraill" yn [Atodiad C](#).

Dangosir dadansoddiad oed a rhywedd cleientiaid a aseswyd i'r gronfa ddata gan bob un o'r grwpiau prif sylwedd problematig yn Nhabl 7.7a i 7.7f.

Mae dynion yn cyfrif am 64.4% o'r holl asesiadau a 64.1% o'r holl asesiadau lle mae'r prif sylwedd problematig yn hysbys. Mae'r patrymau'n amrwyo yn ôl sylwedd, gyda dynion yn cyfrif am 60.2% o asesiadau gydag alcohol fel y prif sylwedd problematig, 69.1% ar gyfer cyffuriau, 78.6% ar gyfer Cocên, ac mor uchel â 100% ar gyfer Cyffuriau sy'n Gwella Perfformiad a Delwedd a Symbylyddion Eraill.

Canolrif oedran y cleientiaid a aseswyd yn 2020-21 oedd 26 ar gyfer Canabis, 31 ar gyfer Cocên, a 38 ar gyfer Heroin.

Tabl 7.6a: Asesiadau yn 2020-21 yn ôl prif sylwedd problematig

Tabl 7.6b: Cyfres amser asesiadau yn ôl prif sylwedd problematig

Siart 7.6a: Asesiadau yn ôl prif sylwedd problematig: Alcohol

Siart 7.6b: Asesiadau yn ôl prif sylwedd problematig: Cyffuriau yr adroddwyd amdanynt amlaf

Siart 7.6c: Asesiadau yn ôl prif sylwedd problematig: Cyffuriau sy'n Weddill

Mae'r cyffuriau a ddewisir yn nhablau 7.7a i 7.7f wedi'u dewis gan mai'r cyffuriau hyn yw'r cyffuriau mwyaf cyffredin yr adroddwyd amdanynt i'r WNDMS.

Tabl 7.7a: Asesiadau yn 2020-21 yn ôl oed a rhywedd - prif sylwedd problematig: Heroin

Tabl 7.7b: Asesiadau yn 2020-21 yn ôl oed a rhywedd – prif sylwedd problematig: Canabis (a)

Tabl 7.7c: Asesiadau yn 2020-21 yn ôl oed a rhywedd – prif sylwedd problematig: Cocên

Tabl 7.7d: Asesiadau yn 2020-21 yn ôl oed a rhywedd – prif sylwedd problematig: Amffetaminau

Tabl 7.7e: Asesiadau yn 2020-21 yn ôl oed a rhywedd – prif sylwedd problematig: Bensodiasepinau

Tabl 7.7f: Asesiadau yn 2020-21 yn ôl oed a rhywedd – prif sylwedd problematig: Methadon (a)

Mae Tabl 7.8 yn dangos nifer yr asesiadau lle mae'r cleient wedi adrodd ei fod yn derbyn neu wedi cael ei asesu fel un sydd angen gofal gan y Gwasanaethau Iechyd Meddwl. Mae canran y cleientiaid sy'n dweud eu bod yn derbyn neu wedi cael eu hasesu fel rhai sydd angen gofal gan Wasanaethau Iechyd Meddwl wedi bod yn cynyddu dros y 5 mlynedd diwethaf o 42.4% yn 2016-17 i 44.9% yn 2020-21.

Tabl 7.8: Cyfres amser asesiadau problem iechyd meddwl sy'n cyd-ddigwydd

8 Triniaethau

Mae Ffigur 8.1 yn dangos statws y cleientiaid hynny a ddechreuodd driniaeth yn 2020-21.

O'r 14,686 o gleientiaid a ddechreuodd driniaeth, roedd 10,503 (71.7%) eisoes wedi'u cau erbyn y dyddiad rhewi ar 3 Awst 2021.

Sylwer nad yw'r niferoedd yn ffigur 8.1 ond yn ymwneud â chleientiaid a ddechreuodd driniaeth yn 2020-21, o'i gymharu â ffigurau 6.1 a 7.1, sy'n seiliedig ar atgyfeiriadau ac asesiadau yn 2020-21 yn y drefn honno, ac felly ni ellir cymharu'r ffigurau o 14,686 (ar gyfer dechrau triniaeth) a 10,530 (ar gyfer achosion caeedig) isod â'r ffigurau dechrau triniaeth ac achosion caeedig a ddangosir yn y diagramau blaenorol. Dylid nodi hefyd, er bod y ffigurau hyn yn seiliedig ar ddyddiad y driniaeth gyntaf yn unig, [bod tabl 8.5](#) yn mynd ymlaen i adrodd ar unrhyw driniaethau, p'un ai ydynt yn driniaeth gyntaf ai peidio.

Ffigur 8.1: Statws presennol ynghyd â llwybr triniaeth i'r rhai a gafodd driniaeth yn 2020-21 (ar ddyddiad rhewi 3 Awst 2021)

Cleientiaid yn dechrau triniaeth yn ôl Oedran, Rhywedd a Tharddiad Ethnig

Tabl 8.1: Proffil cleientiaid sy'n dechrau triniaeth – Pawb (a)

Tabl 8.2: Gweithgaredd triniaeth yn ôl Tarddiad Ethnig

Cleientiaid sy'n dechrau triniaeth yn ôl Oedran, Rhywedd a phrif sylwedd problematig

Tabl 8.3: Triniaethau a ddechreuwyd yn ôl sylwedd unigol

Tabl 8.4: Cyfres amser triniaethau yn ôl prif sylwedd problematig

Tabl 8.5a: Proffil cleientiaid sy'n dechrau triniaeth yn ôl prif sylwedd problematig: Alcohol

Tabl 8.5b: Proffil cleientiaid sy'n dechrau triniaeth yn ôl prif sylwedd problematig: Cyffuriau

Mae'r cyffuriau a gofnodwyd yn Nhablau 8.5c-8.5h yn seiliedig ar y cyffuriau mwyaf cyffredin a adroddwyd amdanynt i'r WNDSM.

Tabl 8.5c: Proffil cleientiaid sy'n dechrau triniaeth yn ôl prif sylwedd problematig: Heroin

Tabl 8.5d: Proffil cleientiaid sy'n dechrau triniaeth yn ôl prif sylwedd problematig: Cannabis (a)

Tabl 8.5e: Proffil cleientiaid sy'n dechrau triniaeth yn ôl prif sylwedd problematig: Cocên

Tabl 8.5f: Proffil cleientiaid sy'n dechrau triniaeth yn ôl prif sylwedd problematig: Amffetaminau

Tabl 8.5g: Proffil cleientiaid sy'n dechrau triniaeth yn ôl prif sylwedd problematig: Bensodiasepinau

Tabl 8.5h: Proffil cleientiaid sy'n dechrau triniaeth yn ôl prif sylwedd problematig: Methadon (a)

Mae Tabl 8.6 yn adrodd ar ddulliau triniaeth unigol a ddechreuodd yn 2020-21, ac mae'r ffigurau hyn yn uwch na'r rhai a ddangosir mewn tablau blaenorol yn Adran 7, gyda'r ffigurau blaenorol yn seiliedig ar y dull triniaeth cyntaf ac nid dulliau triniaeth dilynol, a allai hefyd fod wedi dechrau yn 2020-21. Mae'r llwybr triniaeth fel arfer yn golygu bod y cleient yn derbyn cyfuniad o ymyriadau strwythuredig a llai strwythuredig. Mewn gwirionedd, dim ond 37.5% o gleientiaid a ddechreuodd un dull triniaeth yn ystod y flwyddyn, gyda 22.9% yn yn cychwyn dau ddull triniaeth a 39.6% yn cychwyn tri dull neu fwy.

Tabl 8.6: Dulliau triniaeth unigol yn ôl prif sylwedd problematig yn 2020-21

9 Amseroedd Aros

Mae Tabl 9.1a yn dangos yr amseroedd o atgyfeiriad i driniaeth ar gyfer cleientiaid yn ôl blwyddyn driniaeth. Mae'r ffigurau'n ymwneud â'r rhai sydd eisoes wedi dechrau triniaeth yn unig, ac felly'n eithrio'r rhai sy'n dal i aros i ddechrau ar driniaeth. Yn 2020-21, dechreuodd 92.7% o driniaethau o fewn yr 20 diwrnod gwaith targed ar gyfer atgyfeirio. Gan fod y gronfa ddata yn ddeinamig, ni ellir cymharu'r ffigur hwn â ffigurau a gyhoeddwyd mewn adroddiadau cynharach. Gweler paragraff 3.5 o'r [adran ansawdd](#) am ragor o wybodaeth.

Tabl 9.1a: Amser rhwng atgyfeirio a thriniaeth: yr holl brif sylweddau problematig (a)

Tabl 9.1b: Canran o fewn 20 diwrnod gwaith (a) ar gyfer amser rhwng atgyfeirio a thriniaeth: prif sylwedd problematig (b)

10 Proffiliau Canlyniadau Triniaeth (TOPs)

Canllaw i TOPs a'r dadansoddiad a ddefnyddir yn Nhablau 10.1a-10.1i

Cyflwynwyd Proffiliau Canlyniad Triniaeth (TOPs) ar gyfer cleientiaid a atgyfeiriwyd o 1 Ebrill 2009, ac felly mae tablau dadansoddi'r TOPs yn ymwneud ag atgyfeiriadau ar neu ar ôl y dyddiad hwn yn unig. Mae'r dadansoddiadau hyn yn cyfeirio at y cleientiaid hynny sydd wedi dechrau eu triniaeth yn unig ac felly efallai na fyddent yn gynrychioliadol o'r holl gleientiaid.

Mae'r TOP yn darparu dull systematig o fesur cynnydd ansoddol a meintiol ar lefel unigol i fesur effaith triniaeth camddefnyddio sylweddau. Mae'n mesur iechyd a lles unigolyn yn erbyn pedwar maes allweddol sydd wedi'u sefydlu'n rhyngwladol fel y meysydd yr effeithir arnynt fwyaf gan ymddygiad camddefnyddio sylweddau,

- Defnydd o Gyffuriau ac Alcohol;
- Iechyd Corfforol a Seicolegol;
- Troseddu ac Ymwneud â Throseddau; a
- Gweithredu Cymdeithasol.

Asesir unigolyn yn erbyn y pedwar maes hwn ar ddechrau'r driniaeth (asesiadau ar y cyd gan y cleient a'r gweithiwr allweddol) fel rhan o gynllunio gofal arferol, bob 3 mis fel rhan o'r adolygiad i fesur cynnydd a chynhelir TOP terfynol wrth gwblhau'r driniaeth.

Mae darparwyr gwasanaeth triniaeth yn nodi ar y ffurflen TOP a yw'r TOP hwnnw'n TOP cychwyn, adolygu neu ymadael a gwneir cymariaethau rhwng y mesuriadau amrywiol a gofnodir ar y TOP cychwyn a'r TOP ymadael. Fodd bynnag, o fewn y WNDMS, mae yna achosion o atgyfeirio sydd wedi cael mwy nag un TOP cychwyn cysylltiedig neu fwy nag un TOP ymadael. At ddibenion dadansoddi, lle mae atgyfeiriad wedi cael mwy nag un TOP cychwyn cofnodedig, dewiswyd yr un â'r data cyfweiliad cynharaf at ddibenion cymharu, a lle mae atgyfeiriad wedi cofnodi mwy nag un TOP ymadael, dewiswyd yr un â'r dyddiad cyfweiliad diweddaraf.

O ran y newidiadau yn amllder sylweddau (a ddangosir yn nhablau 10.1a-10.1f), mae'r rhain yn seiliedig ar nifer y diwrnodau allan o'r 28 blaenorol yr oedd cleient wedi defnyddio'r sylwedd dan sylw. Er enghraifft, yn achos tablau 10.1a a 10.1b, amllder yfed alcohol a gofnodwyd, wedi'i rannu yn ôl y rhai lle mai alcohol yw'r prif sylwedd problematig (Tabl 10.1a), a'r rheini y mae eu grŵp prif sylwedd problematig yn gyffuriau (Tabl 10.1b). Ar gyfer y grŵp blaenorol, roedd cleientiaid yn yfed alcohol am 20.8 diwrnod ar gyfartaledd allan o'r 28 blaenorol ar adeg y TOP cychwynnol, ac 11.0 diwrnod ar gyfartaledd allan o'r 28 diwrnod blaenorol erbyn y TOP terfynol.

Noder, ar gyfer atgyfeiriad penodol, mai dim ond rhwng TOP cychwynnol a therfynol y mae cymhariaeth yn cael ei gwneud lle mae amledd TOP cychwynnol y cleient yn fwy na sero a bod ei TOP terfynol yn fwy neu'n hafal i sero.

Mae'r "Newid Canrannol" a ddangosir (-48.1% yn Nhabl 10.1a) yn cynrychioli'r newid canrannol yn amllder cyfartalog y dyddiau defnyddio rhwng TOPs cychwynnol a therfynol. Y ffigur "Canran nad ydynt yn Defnyddio"

(37.0% yn Nhabl 10.1a) yw canran yr atgyfeiriadau lle'r oedd amlder y defnydd yn sero ar adeg y TOP terfynol, ar ôl bod yn fwy na sero ar adeg y TOP cychwynnol.

Ar gyfer mesur newidiadau mewn iechyd corfforol, iechyd seicolegol ac ansawdd bywyd (Tabl 10.1g-10.1i), defnyddir system sgorio yn seiliedig ar raddfa 0 i 20, 0 y gwaethaf ac 20 y gorau

Ar gyfer mesuriadau amledd defnydd a sgôr, mae atgyfeiriadau lle mae gwerthoedd TOPs cychwynnol neu derfynol yn wag wedi'u heithrio o'r dadansoddiadau hyn.

Canlyniadau

Mae Tabl 10.1a yn dangos y newid cyfartalog mewn amlder yn y defnydd o alcohol rhwng TOPs cychwynnol a therfynol, ar gyfer y rhai sydd ag alcohol yn brif sylwedd problematig. Ar gyfer y cleientiaid hynny ag alcohol fel eu prif sylwedd problematig, gostyngodd nifer cyfartalog y diwrnodau o ddefnyddio alcohol o 20.7 i 10.7 (-48.1%), ac nid oedd 37.0% wedi defnyddio alcohol o gwbl yn y 28 diwrnod cyn y TOP terfynol.

Tabl 10.1a: Newidiadau yn Amlder y defnydd o Alcohol (a) rhwng y TOP cychwynnol a'r TOP terfynol: Mis Ebrill 2009 i fis Mawrth 2021

Dengys Tabl 10.1b y newid cyfartalog yn amlder y defnydd o alcohol rhwng TOPs dechrau ac ymadael, ar gyfer y rhai sydd â phrif sylwedd problematig o gyffuriau. I'r rhai â chyffuriau fel eu prif sylwedd problematig, gostyngodd amlder yr alcohol a ddefnyddiwyd o 15.5 i 7.9 (-49.1%), gyda 45.1% heb ddefnyddio alcohol o gwbl yn y 28 diwrnod cyn yr allanfa TOP.

Tabl 10.1b: Newidiadau yn Amlder y defnydd o Alcohol (a) rhwng y TOP cychwynnol a'r TOP terfynol: Mis Ebrill 2009 i fis Mawrth 2021

Dengys Tabl 10.1c newidiadau yn amlder y defnydd o Opiadau (a) rhwng y TOP cychwynnol a'r TOP allanol, ar gyfer y rhai sydd â Heroin yn brif sylwedd problematig. Gostyngodd amlder y defnydd o Opiadau o 22.6 i 6.4 (-71.7%), gyda 67.91% heb ddefnyddio Opiadau o gwbl yn y 28 diwrnod cyn y TOP allanol.

Tabl 10.1c: Newidiadau yn Amlder y defnydd o Opiadau (a) rhwng y TOP cychwynnol a'r TOP terfynol: Mis Ebrill 2009 i fis Mawrth 2021

Mae Tabl 10.1d yn dangos y newid cyfartalog mewn amlder wrth ddefnyddio Canabis rhwng TOPs cychwynnol a therfynol, ar gyfer y rhai sydd â Chanabis yn brif sylwedd problematig. Gostyngodd amlder y defnydd o Ganabis o 22.5 i 10.7 (-52.4%), gyda 45.7% heb ddefnyddio Canabis o gwbl yn y 28 diwrnod cyn y TOP terfynol.

Tabl 10.1d: Newidiadau yn Amlder defnyddio Canabis (a) rhwng TOP cychwynnol a TOP terfynol: Mis Ebrill 2009 i fis Mawrth 2021

Mae Tabl 10.1e yn dangos y newid cyfartalog mewn amlder yn y defnydd o Amffetaminau rhwng TOPs cychwynnol a therfynol, ar gyfer y rhai sydd ag Amffetaminau'n brif sylwedd problematig. Gostyngodd nifer cyfartalog y diwrnodau o ddefnydd Amffetaminau o 17.4 i 6.1 (-64.8%), gyda 61.3% heb ddefnyddio Amffetaminau o gwbl yn y 28 diwrnod cyn y TOP terfynol.

Tabl 10.1e: Newidiadau yn Amlder defnyddio Amffetaminau (a) rhwng TOP cychwynnol a TOP terfynol: Mis Ebrill 2009 i fis Mawrth 2021

Mae Tabl 10.1f yn dangos y newid cyfartalog mewn amlder yn y defnydd o Gocên rhwng TOPs cychwynnol a therfynol, ar gyfer y rhai sydd â Cocên yn brif sylwedd problematig. Syrthiodd nifer cyfartalog y diwrnodau o

ddefnyddio Cocên o 10.4 i 2.0 (-81.3%), gyda 78.9% heb ddefnyddio Cocên o gwbl yn y 28 diwrnod cyn y TOP terfynol.

Tabl 10.1f: Newidiadau yn Amllder y defnydd o Gocên (a) rhwng TOP cychwynnol a TOP terfynol: Mis Ebrill 2009 i fis Mawrth 2021

Mae Tabl 10.1g yn dangos y newid cyfartalog mewn lechyd Corfforol rhwng TOP cychwynnol a therfynol yn ôl categori prif sylwedd problematig, rhywedd, oedran a dull triniaeth. Yn gyffredinol, cynyddodd y sgôr lechyd Corfforol ar gyfartaledd o 11.2 i 12.9 (14.8%). Y dull triniaeth ar gyfer mwyafrif helaeth y cleientiaid oedd "Ymyriadau Seicogymdeithasol", er y bydd cleientiaid fel arfer yn derbyn mwy nag un ymyrraeth yn ystod y llwybr triniaeth.

Tabl 10.1g: Newidiadau mewn lechyd Corfforol rhwng TOP cychwynnol a TOP terfynol: Mis Ebrill 2009 i fis Mawrth 2021

Mae Tabl 10.1h yn dangos y newid cyfartalog mewn lechyd Seicolegol rhwng TOP cychwynnol a therfynol yn ôl categori prif sylwedd problematig, rhywedd, oedran a dulliau triniaeth. Yn gyffredinol, cynyddodd y sgôr lechyd Seicolegol ar gyfartaledd o 9.8 i 12.2 (25.0%). O ran cymhariaeth rhwng y dulliau triniaeth, roedd y patrymau gwella yn debyg i'r rhai yr adroddwyd amdanynt ar gyfer lechyd Corfforol uchod.

Tabl 10.1h: Newidiadau mewn lechyd Seicolegol rhwng TOP cychwynnol a TOP terfynol: Mis Ebrill 2009 i fis Mawrth 2021

Mae Tabl 10.1i yn dangos y newid cyfartalog o ran Ansawdd Bywyd rhwng TOP cychwynnol a therfynol. Yn gyffredinol, cynyddodd y sgôr Ansawdd Bywyd ar gyfartaledd o 10.4 i 12.7 (22.2%). O ran cymhariaeth rhwng y dulliau triniaeth, roedd y patrymau gwella yn debyg i'r rhai yr adroddwyd amdanynt ar gyfer lechyd Corfforol (ac lechyd Seicolegol) uchod.

Tabl 10.1i: Newidiadau o ran Ansawdd Bywyd rhwng TOP cychwynnol a TOP terfynol: Mis Ebrill 2009 i fis Mawrth 2021

11 Cau Achosion

Mae Tabl 11.1a yn dangos nifer yr achosion a gaewyd yn ôl blwyddyn eu cau a hefyd yn ôl y rheswm dros gau. Er eu bod wedi'u heithrio o'r dadansoddiad o atgyfeiriadau yn [Adran 6](#), dangosir yr achosion a gaewyd â DNA cyn asesu yn y tabl hwn. O'r 22,858 o achosion a gaewyd yn 2020-21, caewyd 56.5% am resymau a gynlluniwyd; mae hyn wedi bod yn cynyddu'n gyson o 42.2% yn 2016-17. Mae'r gyfradd DNA wedi bod yn gostwng o 25.9% yn 2016-17 i 13.7% yn 2020-21.

Tabl 11.1a: Rheswm dros gau yn ôl y prif sylwedd problematig: Pob Sylwedd

Mae Tabl 11.1b ac 11.1c yn dangos ffigurau ar gyfer achosion a gaewyd lle mae alcohol a chyffuriau'n brif sylwedd yn y drefn honno.

Ar gyfer alcohol (Tabl 11.1b), cynlluniwyd i gau 78.2% o'r achosion a'r gyfradd DNA gyffredinol oedd 9.2%.

Ar gyfer cyffuriau (Tabl 11.1c), mae'r achosion lle cynlluniwyd i'w cau wedi bod yn cynyddu bob blwyddyn, gan gyfrif am 68.7% o'r holl achosion o gau yn 2020-21, o'i gymharu â 55.7% yn 2016-17, tra bod DNAs wedi bod yn gostwng yn raddol o 18.2% yn 2016-17 i 10.7% yn 2020-21.

Tabl 11.1b: Rheswm dros gau yn ôl y prif sylwedd problematig: Alcohol

Tabl 11.1c: Rheswm dros gau yn ôl y prif sylwedd problematig: Cyffuriau

12 Crynodeb o Berfformiad

Mae tablau 12.1 i 12.5 yn adrodd ar y pum dangosydd perfformiad allweddol (DPA) sy'n adrodd ar berfformiad ar draws y Byrddau Cynllunio Ardal (BCA), yn seiliedig ar ardal breswyllo'r cleient. Gweler [Atodiad C](#) am wybodaeth gefndir ar y DPAAu. Oherwydd natur ddeinamig y gronfa ddata, bydd y ffigurau a adroddir yn yr adran hon yn newid dros amser, oherwydd gall darparwyr gwasanaeth triniaeth gyflwyno gwybodaeth bellach.

Mae Tabl 12.1 yn adrodd ar gleientiaid na wnaethant fynychu (DNA) neu nad ydynt yn ymateb i gyswllt dilynol ar ôl y cam asesu .

Tabl 12.1: DPA 1 - DNA ar ôl Asesiad: yn ôl BCA

Mae Tabl 12.2 yn adrodd ar DPA 2 sy'n mesur amseroedd aros y gwasanaeth rhwng atgyfeirio a thriniaeth. Y targed yw i ddarparwyr gwasanaethau triniaeth gyflawni amser aros o lai nag 20 diwrnod gwaith rhwng atgyfeirio a thriniaeth.

Tabl 12.2: DPA 2 – Amseroedd Aros Rhwng Atgyfeirio a Thriniaeth: gan BCA

Mae Tabl 12.3 yn adrodd ar DPA 3 sy'n mesur a yw'r camddefnydd o sylweddau wedi lleihau, ydy'r cleient yn ymatal neu a yw'n sefyllfa ddigyfnewid ar gyfer unrhyw un o'r sylweddau problematig a restrir ar y ffurflen TOP. Mae'r camddefnydd o sylweddau wedi lleihau neu'n ddigyfnewid os yw nifer y diwrnodau lle mae sylwedd wedi'i ddefnyddio o fewn y 28 diwrnod cyn y TOP cychwynnol yn uwch na'r nifer gyfwerth o ddyddiau lle mae sylwedd wedi'i ddefnyddio o fewn y 28 diwrnod cyn y TOP adolygu neu derfynol diweddaraf, ar gyfer pob sylwedd a adroddir ar y ffurflen TOP. Mae'r camddefnydd o sylweddau yn cael ei gategoreiddio fel achos o ymatal os yw'r nifer o ddyddiau lle mae sylwedd wedi'i ddefnyddio o fewn y 28 diwrnod cyn y TOP cychwynnol a nifer y diwrnodau lle mae sylwedd wedi'i ddefnyddio o fewn y 28 diwrnod cyn y TOP adolygu neu derfynol diweddaraf yn sero, ar gyfer pob sylwedd a adroddir ar y ffurflen TOP.

Tabl 12.3: DPA 3 - Camddefnyddio sylwedd problematig wedi lleihau, mae'r cleient yn ymatal neu mae'n sefyllfa ddigyfnewid: yn ôl BCA

Mae Tabl 12.4 yn adrodd ar DPA 4 Ansawdd bywyd lle mae Ansawdd Bywyd yn well neu heb newid rhwng y TOP cychwynnol a'r TOP adolygu neu derfynol diweddaraf, ar gyfer pob cleient sy'n 16 oed neu'n hŷn ac o fewn triniaeth strwythuredig. Mae'r sgôr ansawdd bywyd a adroddwyd yn y TOP cychwynnol yn cael ei gymharu â'r sgôr ansawdd bywyd cyfatebol a adroddwyd yn y TOP adolygu neu derfynol diweddaraf, ac adroddir ei fod yn welliant os yw'r sgôr yn y TOP adolygu neu derfynol diweddaraf yn uwch na neu yr un peth â'r sgôr a adroddwyd yn y TOP cychwynnol

Tabl 12.4: DPA 4 - Ansawdd Bywyd Gwell: yn ôl BCA

Mae Tabl 12.5 yn adrodd ar gleientiaid sydd wedi cwblhau triniaeth naill ai lle nad ydynt yn defnyddio'r sylwedd problematig mwyach neu lle mae'r cleient wedi cyrraedd ei nod(au) triniaeth fel y cytunwyd ar ddechrau'r driniaeth, felly dim ond cofnodion sydd â dyddiad triniaeth wedi'i gwblhau sy'n cael eu cynnwys yn y tabl hwn. Caiff cleientiaid y caewyd eu hachosion gyda chanlyniad niwtral h.y. wedi'u cyfeirio at wasanaeth arall; symud o'r ardal; carchar/yn y ddalfa; ac wedi i ragnodi dan arweiniad meddygon teulu eu heithrio o'r tabl hwn, ynghyd ag atgyfeiriadau amhriodol gan eu bod yn annhebygol o fod â dyddiad triniaeth.

Tabl 12.5: DPA 5 - Achosion o Gau â Thriniaeth Gadarnhaol (a): yn ôl BCA

Atodiad A: Crynodeb o Ffactorau Allweddol

Cronfa Ddata Genedlaethol Cymru ar Gamddefnyddio Sylweddau (WNDSM)

Mae'r gronfa ddata yn cynnwys manylion yr holl atgyfeiriadau at ddarparwyr gwasanaethau triniaeth Cyffuriau ac Alcohol yng Nghymru ac mae'n cael ei chadw gan Iechyd a Gofal Digidol Cymru (DHCW).

Cwmpas

Nid yw'r data ond yn ymwneud â phobl sy'n cyflwyno'u hunain i'r darparwyr gwasanaeth triniaeth a gallant fod yn gyfran yn unig o'r holl gamddefnyddwyr sylweddau.

Ansawdd Data

Gellir gweld y materion ansawdd data sy'n effeithio ar yr adroddiad hwn yn [Adran 3](#).

Cylch prosesu data

Mae'n ofynnol i bob Darparwr Gwasanaeth Triniaeth sy'n derbyn cyllid Llywodraeth Cymru, ddarparu gwasanaethau camddefnyddio sylweddau, gydymffurfio'n llawn â gofynion adrodd y gronfa ddata. Mae'r data yn yr adroddiad blynyddol hwn yn deillio o fersiwn "wedi'i rewi" o'r gronfa ddata ar 3 Awst 2021. Mae Iechyd a Gofal Digidol Cymru yn prosesu'r data ac yn paratoi tablau yn dilyn y dyddiad rhewi hwn.

Cymariaethau rhwng Adroddiadau Blynyddol

Mae'r gronfa ddata yn ddeinamig h.y. mae cofnodion yn destun newid wrth i ddarparwyr gwasanaeth triniaeth gyflwyno gwybodaeth bellach. Mae hyn yn golygu nad yw ffigurau yn yr adroddiad hwn yn uniongyrchol gymaradwy â'r rhai a gyhoeddwyd mewn adroddiadau cynharach.

Proffil Canlyniadau Triniaeth

Datblygwyd y Proffil Canlyniadau Triniaeth (TOP) gan yr Asiantaeth Triniaeth Genedlaethol (NTA) mewn cydweithrediad â Dr John Marsden a Dr Michael Farrell o'r Ganolfan Ddibyniaeth Genedlaethol, Sefydliad Seiciatreg, Coleg Kings, Llundain.

Cafodd yr eitemau sy'n ymddangos yn y TOP eu gwerthuso'n seicometryddol ac roeddent yn dangos lefel dderbyniol o ddibynadwyedd a dilysrwydd. Mae'r gwerthusiad hwn ar gael yn y cyfnodolyn o adolygiadau cymheiriaid, Addiction. Mae'r crynodeb, a'r cyfeiriad at yr erthygl lawn ynghyd â'r wybodaeth gefndir am y Proffil Canlyniad Triniaeth ar gael o: <http://www.nata/nhs.uk/who-healthcare-top.aspx>

Mae'r wybodaeth a gyflwynir yn cwmpasu'r holl TOPs cychwynnol, adolygu a therfynol a gofnodwyd ar y gronfa ddata er mis Ebrill 2009 pan fabwysiadwyd yr offeryn gyntaf yng Nghymru.

Datgeliad a Chyfrinachedd

Mae'r risg o ddatgelu gwybodaeth am unigolyn wedi'i hystyried ar gyfer y set ddata WNDSM hon a chyda'r lefel agregu gyfredol ystyrir ei bod yn isel iawn.

Defnyddwyr a Defnyddiau

Credwn mai ddefnyddwyr allweddol yr ystadegau hyn yw:

- Gweinidogion a'u cynghorwyr;
- Aelodau Senedd Cymru a Gwasanaeth Ymchwil yr Aelodau yn Senedd Cymru;
- Darparwyr gwasanaethau Triniaeth Camddefnyddio Sylweddau;
- Byrddau Cynllunio Ardal (BCA);
- Partneriaethau Diogelwch Cymunedol;
- Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol (BPRh)

- Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus (BGCG);
- Timau Cyngori Rhanbarthol ar Gamddefnyddio Sylweddau (SMARTs);
- Cymunedau a Llywodraeth Leol;
- Awdurdodau unedol llywodraeth leol (aelodau etholedig a swyddogion);
- Myfyrwyr, academyddion a phrifysgolion;
- Meysydd eraill o Lywodraeth Cymru;
- Adrannau eraill y llywodraeth; a
- Dinasyddion unigol a chwmnïau preifat.

Defnyddir yr ystadegau mewn amrywiaeth o ffyrdd. Mae rhai enghreifftiau o'r rhain yn cynnwys:

- Cyngor i Weinidogion;
- Asesu perfformiad gwasanaethau triniaeth yn erbyn targedau;
- Llywio prosiectau gwella gwasanaethau ar gyfer meysydd ffocws a chyfleoedd i wella ansawdd.

Atodiad B: Rhestr o Grwpiau Ffynhonnell Atgyfeirio

Grŵp Ffynhonnell Atgyfeirio	Ffynhonnell Atgyfeirio
System Cyfiawnder Troseddol	Llys
	Gwasanaeth Ymyriadau Troseddwyr Integredig / Rhaglen Ymyriadau Cyffuriau / Cynllun Atgyfeirio Arrest
	Heddlu
	Cyngor Atgyfeirio Asesu Cwnsela/Carchar a Throughcare Cynllun Cymorth y Cyfnod Pontio
	Gwasanaeth Prawf i gynnwys Gofynion Adsefydlu Cyffuriau
	Cyfreithiwr
	Tîm Troseddau Ieuencid
GIG	Adaran Ddamweiniau ac Achosion Brys y GIG
	GIG Arall
Arall	Y Lluedd Arfog
	Asesiad Gofal Cymunedol
	Nyrs Seiciatrig Gymunedol/Tîm Iechyd Meddwl Cymunedol
	Cymorth Cam-drin Domestig
	Sefydliad Addysgol
	Gwasanaeth Cyflogaeth
	Teulu/Ffrindiau
	Canolfan Byd Gwaith
	Bydwraig
	Cynllun Cyfnewid Nodwyddau/Chwistrelli
	Cynllun Mentora Cymheiriaid
	Seiciatreg
	Gwasanaethau Cymdeithasol
	Asiantaethau Cymorth

Atodiad C: Diffiniadau

Defnyddir y diffiniadau canlynol yn yr adroddiad hwn:

Byrddau Cynllunio Ardal

Mae Byrddau Cynllunio Ardal yn gyfrifol am gomisiynu gwasanaethau camddefnyddio sylweddau yn rhanbarthol (ôl troed bwrdd iechyd lleol). Gellir dod o hyd i ragor o wybodaeth yma:-

<https://llyw.cymru/comisiynu-gwasanaethau-camddefnyddio-sylweddau-canllawiau-diwygiedig>

Cyffuriau

Mae'r term "cyffuriau" yn cynnwys cyffuriau anghyfreithlon, camddefnyddio presgripsiynau cyfreithiol a meddyginiaethau dros y cownter a cham-drin toddyddion.

Prif sylwedd problematig

Mae'r term "prif sylwedd problematig" yn cyfeirio at y prif sylwedd a barodd i'r cleient geisio cymorth neu gael ei atgyfeirio am gymorth; nodir y gallai llawer o gleientiaid sydd wedi'u categorio o dan "alcohol" hefyd fod yn derbyn triniaeth ar gyfer cyffuriau ac i'r gwrthwyneb.

"Cyffuriau Eraill"

Cyfeirir at y categori hwn mewn sawl tabl ac mae'n cynnwys y canlynol:

Methylffenedad, Methadron, Methylon, Mân Boenleddfwyr, Zoplicione, Tawelyddion Sylweddol Amhenodol, Cnau Areca, Antabuse, Calsiwm Acamprosad (Campral), GHB / GBH, Cyffuriau Seicoweithredol Eraill Amhenodol, cyffuriau Gwrth-iselder, NPS Cannabis yn bennaf, NPS Tawelyddion yn bennaf, NPS Ffenteramin, Naltrexone, Zolpidem Tartrad, cyffuriau Gwrthseicotig Amhenodol, lleddfwr archwaeth, tawelyddion amhenodol, barbitwradau amhenodol, Nicotin, Khat, Cyffuriau Nad Ydynt wedi'u Nodi Fel Arall, Ecstasi a Chyffuriau Rhagnodedig.

"Opiadau eraill"

Cyfeirir at y categori hwn mewn sawl tabl ac mae'n cynnwys y canlynol:

Buprenorffin, Opiadau Amhenodol, Codin Amhenodol, Dihydrocodin, Tramadol Hydroclorid, Tabledi Codin, Sylffad Morffin, Poenleddfwyr Comp Opiad, Opiadau Eraill, Ocsicodon, Opiwm, a Ffentanyl.

"Symbylyddion Eraill"

Cyfeirir at y categori hwn mewn sawl tabl ac mae'n cynnwys y canlynol:

Mephedrone, Symbylyddion Amhenodol a Symbylyddion Eraill.

Cleientiaid a atgyfeiriwyd

Yn cyfeirio at gleientiaid a gyfeiriwyd rhwng mis Ebrill 2005 a mis Mawrth 2021. Os aeth mwy nag 8 wythnos heibio rhwng diwedd cwrs triniaeth a dechrau cwrs newydd, yna bydd y cleient yn cael ei gyfrif eto.

Triniaethau strwythuredig

Yn cynnwys dadwenwyno cleifion mewnol, dadwenwyno cymunedol, adsefydlu preswyl, rhagnodi amnewidion opioid ac ymyriadau seicogymdeithasol

Triniaethau llai strwythuredig

Yn cynnwys cwrsela/cefnogaeth e.e. ymyrraeth mewn argyfwng a gwybodaeth yn unig. (O 2011-12 adolygwyd hyn i gynnwys cefnogaeth ymarferol/cymdeithasol, therapïau ategol/amgen a gweithgareddau dargyfeirio, ymyriadau byr a lleihau niwed.

Cyfradd

Cyfradd fesul 100,000 o'r boblogaeth yn seiliedig ar amcangyfrifon canol blwyddyn SYG ar gyfer 2020 a gyhoeddwyd ar 25 Mehefin 2021.

Canolrif Oedran

Y canolrif yw'r rhif canol mewn rhestr o rifau wedi'u trefnu, h.y. y gwerth lle mae'r un nifer o werthoedd islaw'r canolrif ag sydd uwchben. Er enghraifft, gyda rhestr o naw o bobl â gwahanol oedrannau, i ddod o hyd i'r pwynt canolrif byddech chi'n dilyn y cyfrifiad $(9 + 1) \div 2 = 5$. Felly canolrif oed y grŵp fyddai oedran y pumed person ar y rhestr wedi'i threfnu - lle mae 4 o bobl yn iau a 4 o bobl yn hŷn.

Cyfraddau Ewropeaidd wedi'u Safoni yn ôl Oedran (EASR)

Y ffordd fwyaf cynhwysfawr o gymharu profiad clefyd dwy boblogaeth yw cyflwyno a chymharu eu cyfraddau oedran-benodol. Fodd bynnag, pan fydd nifer y poblogaethau sy'n cael eu cymharu yn cynyddu, buan iawn y mae maint y data y mae angen ei ystyried yn dod yn anhydrin. Yr hyn sydd ei angen yw un ffigur cryno, hawdd ei ddehongli, ar gyfer pob poblogaeth sy'n cael ei addasu i ystyried ei strwythur oedran. Mae ffigurau cryno o'r fath yn cael eu cyfrif gan ddefnyddio dulliau safoni oedran.

Un dull o gyfrifo ffigur cryno yw 'safoni uniongyrchol'. Mae cyfraddau oedran-benodol y boblogaeth dan sylw yn cael eu cymhwysu i strwythur oedran y boblogaeth safonol. Mae hyn yn rhoi'r gyfradd gyffredinol a fyddai wedi digwydd yn y boblogaeth dan sylw pe bai ganddi'r proffil oedran safonol.

Defnyddir y Boblogaeth Safonol Ewropeaidd (ESP) yn aml ar gyfer safoni uniongyrchol. Mae hwn yn strwythur poblogaeth damcaniaethol nad yw'n newid ac mae yr un peth ar gyfer y ddau rywedd. Mae'r adroddiad hwn yn defnyddio ESP 2013, a gyhoeddwyd gan Eurostat. Cyhoeddwyd gwybodaeth ac arweiniad manwl ar ESP 2013 gan Swyddfa Ystadegau Gwladol y DU ac mae i'w gweld yma: <http://www.ons.gov.uk/ons/guide-method/userguidance/health-and-life-events/revised-european-standard-population-2013--2013-esp-/index.html>.

Proffiliau Canlyniadau Triniaeth (TOPs)

Mae'r proffiliau hyn yn mesur y newidiadau yn nodweddion cleientiaid yn rheolaidd yn ystod y driniaeth ac wrth gau achosion. Mae'r ystadegau cryno ar ganlyniadau triniaeth a gynhwysir yn yr adroddiad hwn yn defnyddio gwybodaeth a gesglir ar ddechrau'r driniaeth (TOPs cychwynnol) ac mewn adolygiad dilynol a wneir yn gyffredinol bob tri mis (TOPs adolygu), fel arfer fel rhan o adolygiad o'r cynllun gofal ac adeg eu rhyddhau (TOPs terfynol). Mae mwy o wybodaeth am gyflwyno TOPs ar gael o: [Dogfennaeth Camddefnyddio Sylweddau - Iechyd a Gofal Digidol Cymru \(gig.cymru\)](#)

Dulliau Triniaeth

Gellir gweld disgrifiad o'r dulliau triniaeth yn Atodiad 1 o'r Canllawiau Diffiniadau Busnes diweddaraf, a geir yn: [Dogfennaeth Camddefnyddio Sylweddau - Iechyd a Gofal Digidol Cymru \(gig.cymru\)](#)

Dangosyddion Perfformiad Allweddol

Daeth y gyfres ddiwygiedig o ddangosyddion yn weithredol o fis Gorffennaf 2012. Ers eu gweithredu, mae Llywodraeth Cymru wedi bod yn monitro'r dangosyddion perfformiad hyn ac wedi adnewyddu canllawiau gan ystyried profiad gweithredol.

Gellir dod o hyd i ragor o wybodaeth yma: [Dogfennaeth Camddefnyddio Sylweddau - Iechyd a Gofal Digidol Cymru \(gig.cymru\)](#)